

Forfatter: Jacobsen, Jørgen-Frantz

Titel: Udrag fra Nordiske Kroniker

Citation: Jacobsen, Jørgen-Frantz: "Nordiske Kroniker", i Jacobsen, Jørgen-Frantz: *Nordiske Kroniker*, 1943, s. 151. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacobjf_02-shoot-idm139956848002304/facsimile.pdf (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Nordiske Kroniker

bekymrede sig om det, langsomt forstummede paa Shetlands Enge og Heder. En Gren af den nordiske Sprogstamme var visnet, et helt lille Folk var, tvunget af Omstændighedernes Overmagt gaaet tabt for den nordiske Kultur.

Naar man nu om Stunder kommer til Shetland, finder man et Milieu og et Landskab, der ved første Øjekast virker fuldstændig britisk. Husene i Lerwick er tunge Kampestensbygninger af samme Type, som man ser i alle engelske og skotske Havne. Befolkningen taler Engelsk og gaar som alle Skotter flittig i Kirke. Skønt Byen kun rummer godt 4000 Indbyggere, har den dog henvend en halv Snes Kirker, tilhørende forskellige Konfessioner. Raadhuset er opført i en Slags gotisk Stil og ligner sikkert mange andre town-halls rundt omkring i Skotlands Byer, Amtshuset er i engelsk Manor-Stil, og Byens Hovedgade hedder Commercial Street. Det hele smager stærkt af Inverness, Peterhead eller Montrose, men slet ikke af Stavanger eller blot af Flækkefjord.

Kommer man ud paa Landet, finder man ensomme Egne med lave, træløse Fjeldrygge, brune Heder og dunkle Moser. Spover og Hjejler sidder paa Lyngtuerne og synger deres Klage, Bekkasiner flyver med tonende Vingeslag op fra de sorte Tørvegrave. Det hele vilde have virket beklemmende tungt, hvis ikke talrige Indsøer med deres skinnende Vandspejl havde lyst op mellem de mørke Aase. Disse Søer er Shetlands Smil. Med deres mange Indskæringer, Landtanger, Vadesteder og fritliggende Holme rummer de et landskabeligt Pikanteri, som kan virke fortryllende. Men Fortryllesen er altid vemodig. Her er intet af den smeldende Glans og harpiksede Festlighed, man kender fra Norge, heller intet af den monumentale og dramatiske Kraft, som altid træder frem i det færøske eller islandske Landskab. Det er en keltisk Verden, man er kommet i, drømmende og trolsk.

Alle de Spor, som Menneskene har sat i denne Natur, leder Tanken hen paa det britiske og det keltiske. De sparsomme Godser og Gaarde med deres opdyrkede Enge og Bygmarker ligger omgivet af

Stendiger, der er bygget med en Soliditet, der i Norden er ukendt. Ogsaa Fortidsminderne er britiske. Enkelte Steder ser man Ruinerne af skotske Borge, andre Steder f. Eks. paa de isolerede Holme i Indsøerne, finder man Levninger af piktiske Taarne fra Tiden før Nordboernes Komme. Mærkeligst af alt er maaske de store koncentriske Ringe af liggende eller oprejste Stene, der kan iagttages rundt omkring i Ødemarken. Det er sandsynligvis ældgamle, førkeltiske Kultsteder. Lignende hellige Cirkler ses andre Steder paa de britiske Øer. Det berømteste Eksempel er Stonehenge paa Salisburyletten i England. Men i Norden findes ingen Fortidsminder af denne Slags.

Hvis Shetlænderne af en eller anden Grund havde været mindre stolte af deres Herkomst vilde det have været en let Sag for dem at tilsløre deres nordiske Oprindelse over for alle ikke alt for nysgerrige Rejsende. Der er i dette Land intet, som paa en iøjnefaldende Maade vidner om en skandinavisk Fortid. Intet uden Befolkningens egen trofaste Erindring derom. Og dette er det rørende. I alle Bøger, som Shetlændere har skrevet om deres eget Land, i alle Rejseprospekter og guides er det Alfa og Omega: Vi er ikke Skotter, vi er Nordboernes Efterkommere.

Shetlændernes Følelser over for Norden er paa mange Maader blevet gengældt. Nordmændene og særlig norske Historikere, kan selvfølgelig ikke glemme, hvilken Betydning netop dette Land har haft for den store norske Udvandring i Vikingetiden. Shetland var Nøglepositionen, den første vigtige Etape, hvorfra Folkestrømmen gik videre, enten mod Syd og Sydvest til Orkneyøerne, Skotland og Irland eller mod Nordvest til Færøerne og Island. Disse letforstaaelige norske Stemninger er naturligvis blottet for politiske Bihensigter. Alligevel rummer de i sig Drømmen om en gammel Imperialisme. I Forhold til Shetland er Norge et meget stort Land, og naar et norrønt Rejseselskab stiger i Land i Lerwick, indeholder Situationen foruden mange virkelig smukke Momenter ogsaa dette ene, lidt kedelige, at det i en vis Forstand er det gamle Herskab,